

Pædagogisk læreplan for Klynge E, Amager, KK

2019

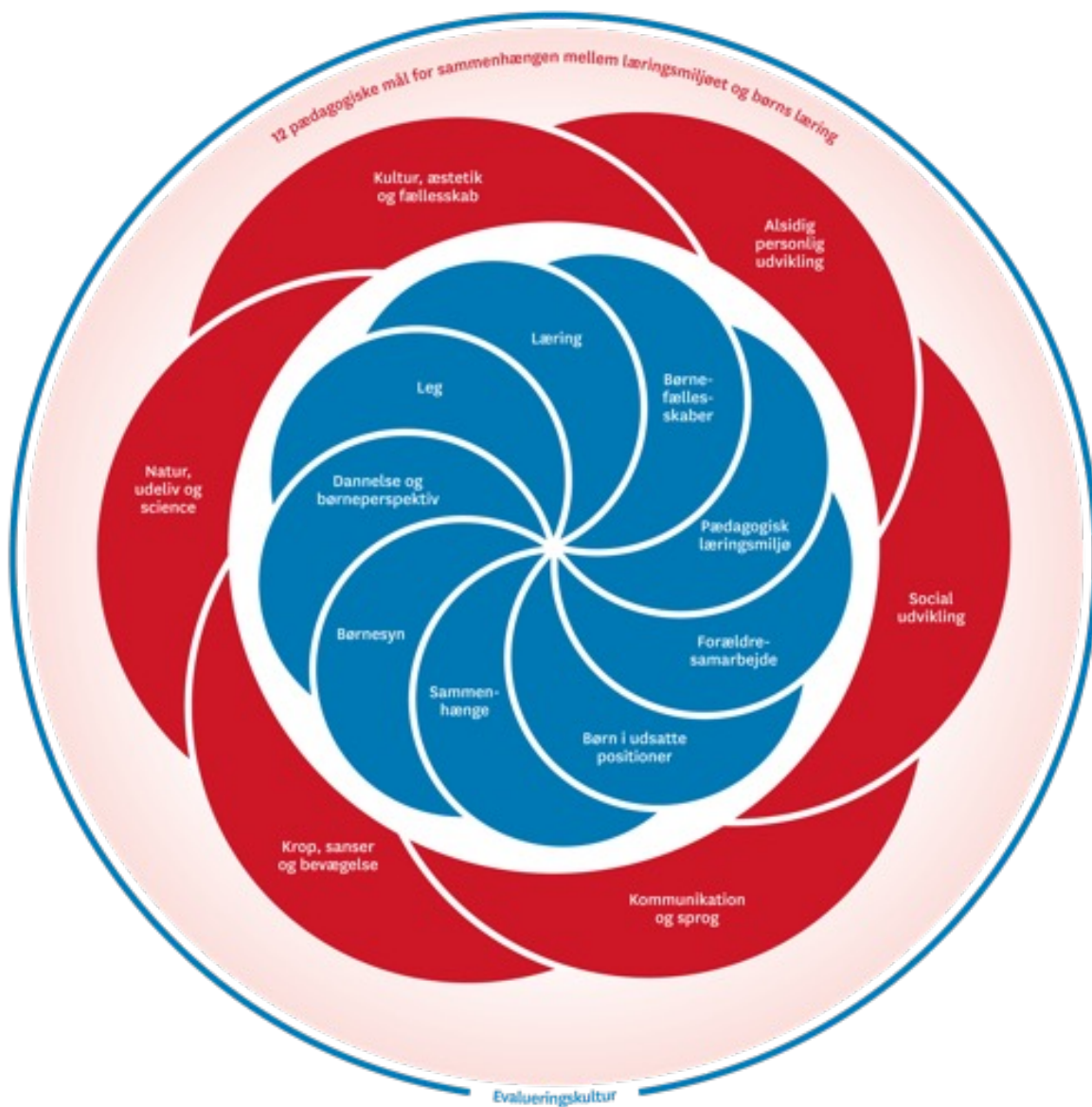

Lygtemagerstien 21-23
2300 København S
Tlf: 32 58 62 51
E-mail: 37246@kk.dk

Åbningstider:
Mandag-fredag 6.30-17.00

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen: Den styrkede pædagogiske læreplan, rammer og indhold.

Hvem er vi?

Klynge E består af 8 institutioner placeret på Amager i området omkring Remiseparken.

Børnehuset Lygtemagerstien ligger i Remiseparken. Vi har fra vores legeplads direkte adgang ud til Bondegården, remiseparkens stier og andre legeområder.

Vi huser 36 0-2 årige fordelt på 3 vuggestuegrupper og 42 3-6 årige fordelt på 2 børnehavegrupper. Børnene går på deres egne stuer og er placeret enten i vuggestueafdelingen eller børnehaveafdelingen, hvor de har deres faste voksne. Børnene har dog mulighed for at møde hinanden på tværs af stuerne, da de kan bevæge sig frit rundt på de forskellige stuer.

Vi har et fællesrum hvor vi har rytmik, yoga, fællessang m.m.

I Børnehuset Lygtemagerstien vil vi i samarbejde med forældrene tage udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer. Vi har høje ambitioner til det enkelte barns udvikling, trivsel og den pågældende situation. Vi har og udviser tillid til børnene, og øger derved deres selvværd og selvtillid. Vi tror på at børnene kan selv og vi hjælper dem til at kunne selv. I praktiske situationer kan det blandt andet være at tage tøj på. I sociale situationer kan det være at løse konflikter, have medindflydelse i hvem man vil lege med og hvad man vil lave. I planlagte situationer ved vi som personale hvilke krav de kan leve op til. I ikke planlagte situationer støtter vi dem i at nå langt med de udfordringer de stiller sig selv.

Vi tror på en glad hverdag indeholder knus, kram, grin og humor.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn, dannelse og børneperspektivet i Klynge E er formet af et fokus på medinddragelse. Vi ønsker at inddrage børnenes perspektiver og oplevelser i den daglige planlægning og den pædagogiske dagligdag, så de tidligt i livet oplever, at deres synspunkter og behov mødes med anerkendelse og interesse. Herigenem er det også vores ambition at bidrage til en grundlæggende etablering af en demokratisk dannelse, hvor børnene oplever at de og andre, har en værdi i sig selv. Børn tænker med kroppen og derfor har vi også et ønske om at give plads til krop og bevægelse – dette er nemlig også en væsentlig måde at styrke det gode børneliv. Vi tilstræber at komme tæt på det enkelte barns intentioner og ved at være nysgerrige på det enkelte barns intention, ønsker vi lyttende og opmærksomme voksne omkring børnene. Det er blandt andet også herved, at vi løbende kan inddrage børnenes perspektiv på deres dagligdag. Vi lægger vægt på læringspotentialer i rutinerne styrker vi overgangene og skaber et grundlag for, at det enkelte barn kan udvikle gå-på-mod. Børnene skal møde nysgerrige voksne der som rollemodeller, skaber grundlag for, at børnenes naturlige nysgerrighed på verden omkring dem udvikles og bevares.

I dagligdagen udmønter børnesynet sig fx i følgende praksisser: Vi går i børnehøjde og hører alle parter om, hvordan situationen er. De mindste børn hjælper vi med at spejle deres følelser for at anerkende deres oplevelse af situationen. ”Du vil gerne have bilen”. Vi guider dem til at håndtere deres følelser. For de større børn sætter vi også ord på deres følelser, for at de kan lære sig selv at kende, og vi støtter også barnet i at

håndtere situationen. *"Jeg kan se, det er svært. Du har brug for hjælp"*. I en konflikt er der ikke tabere og vindere – men lige deltagere.

Børnene deltager i institutionens hverdagsliv bl.a. ved at hjælpe med at dække borde og dele mad ud ved spisesituationer.

Legen og legekulturen i klynge E er orienteret mod børnenes interesser. Vi har som ambition at etablere en legekultur, hvor legen har en værdi i sig selv. Med det udgangspunkt ligger vi også vægt på legens stemninger og, at de voksne orienterer sig mod stemninger, der skaber mulighed for glæde, vitalitet, deltagelse og fordybelse. I klynge E prioriterer vi, at de voksne leger med børnene ved at gå bagved, ved siden af og foran. Herigennem kan de voksne sikre, at alle børn tilbydes deltagelsesmuligheder i forskellige legefællesskaber. Det er en legekultur, hvor der både er plads til børneinitierede lege såvel som vokseninitierede lege. Vi leger både inde og ude.

Læring og Børnefællesskaber i klynge E: Vi tillægger det brede læringsbegreb stor betydning. Det betyder i klynge E, at vi forstår læring som noget der manifesterer sig i hverdagens handlinger. Læring finder således sted blandt andet via rutiner, leg og planlagte aktiviteter. Læring kræver deltagelse og fællesskaber, og vi er derfor meget optaget af, at alle børn deltager i forskellige aktiviteter, lege og rutiner. En deltagelse der er præget af frivillighed, tryghed og mulighed for gentagelse. Vi ønsker, at der er plads til nysgerrighed, sanser, krop og undren – sådan, skaber vi motivation for læring. Vi ønsker at etablere undrende voksen-barn fællesskaber såvel som undrende og undersøgende barn-barn fællesskaber.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø i klynge E er orienteret mod barnets hverdagsliv i institutionen. Hverdagslivet udspiller sig i interaktionerne og samspillet mellem børn og voksne. De interaktioner og samspil er præget af anerkendelse og opmærksomhed over for barnets perspektiv. Vi organiserer os, så vi kan drive pædagogik hele dagen – både ude og inde. I vores organisering tilstræber vi at møde børnene i mindre grupper og herved skabe grundlag for fælles refleksion og delt opmærksomhed. Vi organiserer os således, at vi skaber mulighed for overblik såvel som fordybelse. Gennem faglig refleksion justerer vi løbende på det fysiske læringsmiljø og vi er opmærksomme på at inddrage legepladsen som et pædagogisk læringsmiljø. Gennem arbejdet med de seks læreplanstemaer, sikrer vi bredde og variation i det daglige pædagogiske læringsmiljø.

I den konkrete pædagogiske dagligdag betyder det fx: At der både formiddag og eftermiddag er en overbliksvoksen (der også kan løse praktiske opgaver), så de andre voksne kan være fordybede og nærværende. Herudover kan børnene selv tage materialer frem på ethvert tidspunkt. Børnene deltager i alle rutiner gennem dagen fx. borddækning, fejning, smøre selv osv. Vi styrker selvhjulenhed i garderoben og på toilettet.

Et andet eksempel på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø udmønter sig i praksis, er på legepladsen: Legepladsen er det sted hvor der skal foregå pædagogik hele dagen, da det er et gennemgående miljø i børnenes institutionsliv. Formiddagen er planlagt med aktiviteter og med et overordnet dagligt pædagogisk tema. Den enkelte voksen har til opgave at tilrettelægge spændende og nærværende aktiviteter, der afspejler børnegruppen og temaet. Temaet om dyr og natur rummer både sneglejagt, plante frø, vandleg og andet. Legepladsen som et læringsmiljø giver naturligt sansemæssige oplevelser, motoriske udfordringer og

spændende uforudsigelighed, som bidrager til den valgte aktivitet. Vi oplever, at vi sammen er undersøgende på elementer i naturen.

Vi har valgt at sætte fokus på læring hele dagen på legepladsen, ved at lave en handleplan hvor målet er: *Give større udviklings- og deltagelsesmuligheder for alle børn over hele dagen.* Dette har fået os til at reflektere over, hvordan det er at være barn på legepladsen. Vores fokus er blevet synlige voksne, der fanger børnenes interesser, vi får skabt et frirum for alle børn, og arbejder med, at de voksne skal justere sig efter børnene, og at aktiviteterne skal være på børnenes præmisser.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I **samarbejdet med forældrene** ligger vi i klyngen vægt på at etablere et grundlæggende tillidsfuldt forhold, der er præget af gensidighed og anerkendelse. Vi arbejder målrettet og løbende med forventningsafstemning ift. vejledning og vores løbende samarbejde generelt. Vi ønsker at udvikle stærke samarbejder med forældrene, der kan understøtte vores arbejde med barnet. I samarbejdet sætter vi også fokus på forberedelse af forældrene ved overgange i barnets liv. Det kan være i overgange mellem vuggestue og børnehave, såvel som overgangen til fritidshjemmet. I det mere overordnede forældresamarbejde har forældrebestyrelsen også en stor betydning. Vi samarbejder med forældrebestyrelsen blandt andet om evaluering af læreplansarbejdet og overgangene mellem hjem og institution såvel som overgangene mellem forskellige institutionelle rammer (vuggestue-børnehave-fritidshjem).

I den pædagogiske praksis udmønter vores forældresamarbejde sig om fx indkøringen på følgende måde: Den første dag sidder den primære voksne sammen med forældrene og deres barn og laver en forventningsafstemning (fokus på barnet). Vi fortæller om vores hverdag, pædagogik, rutiner, og forældrene fortæller om deres barn/familie. Vi ligger en ramme for deres indkøring i vuggestuen. Denne indkøring er betydningsfuld for den resterende tid i institutionen. Det er her, at den primære voksne lærer den enkelte familie og det enkelte barn at kende og danner den gode relation. Vi vælger at møde familien der hvor familien er, med de ressourcer de har med (ressourcesyn og ligeværd). I alle relationer skal vi lære hinanden at kende og forstå, hvad hinanden mener. Vi anvender altid ”vi-form”. Hver indkøring er forskellig, da børn og familie er meget forskellige, men det er et fælles mål, at barnet skal have en dejlig tid med trivsel, udfordringer,

venskaber og udvikling. Det kræver en stor investering fra personalets side, og denne investering prioriteres højt. Det kan være en telefonsamtale i middagsstunden, ekstra tid om morgenen og eftermiddagen med forældrene, forskellige tilgange til forskellige familier.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Når vi i klynge E arbejder omkring **børn i udsatte positioner**, gør vi det med en opmærksomhed og respekt for det enkelte barn og deres forskellige udtryk. Vi er meget opmærksomme på, at særligt børn i udsatte positioner har brug for en institutionskultur, hvor den faglige refleksion prioriteres højt. Det er en faglig refleksion der blandt andet etableres gennem vores arbejde med praksisfortællinger. Den faglige refleksion er yderligere resurseorienteret og som udgangspunkt, er vi opmærksomme på, at udsatte positioner kan være midlertidige og samtidig optræde i nogle sammenhænge og ikke i andre. For at fremme alle børns deltagelsesmuligheder i forskellige typer af fællesskaber undersøger vi og reflekterer løbende over deltagelsesbetingelserne i institutionens hverdagsliv såvel som deltagelsesbetingelserne i børne- og vokseninitierede aktiviteter.

I dagligdagen kommer vores konkrete arbejde med børn i udsatte positioner fx til udtryk gennem det udvidede forældresamarbejde: Vi havde et barn, som havde utroligt svært ved at blive afleveret efter juleferie. Her arbejdede personalet på stuen med forældrene omk. afleveringssituationen, hvor forældrene gav en kort besked om hvad de havde lavet inden aflevering, som personalet så kunne tale med barnet om.

En anden situation, der viser, hvordan vi arbejder omkring børn i udsatte positioner: F.eks. hvis et barn i børnehaven viser tegn på manglende evne til at udvise empati over for andre. Vil der være et tæt samarbejde med forældrene, hvor de enkelte episoder beskrives. Men især omkring de episoder hvor barnet interagerer godt med andre børn, samarbejder personalet med forældrene, og finder ud af hvordan de bedst understøtter ham der, hvor det fungerer godt - både i hjemmet og i institutionen. En af metoderne til dette kan være, inddragelse af institutionens tilknyttede socialrådgiver, som holder møder både med børnehaven/forældre, men også med forældrene separat, for at understøtte dem i deres forældreskab.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I klynge E har vi et stærkt samarbejde med fritidshjem og skole. Dette samarbejde styrker **sammenhængen til børnehaveklassen**. Det stærke samarbejde, der sikrer en god overgang, er blandt andet etableret gennem en vidneoverdragelse der følger barnet fra vuggestue til skole. Det er også prioriteret, at fritidshjems-pædagogerne kommer på besøg i børnehaverne, så der kan dannes kendskab og spirende relationer. Herigennem sikrer vi en høj grad af tryghed og forudsigelighed i overgangen mellem børnehave og børnehaveklasse/fritidshjem.

Børnene er i gang med en rejseproces fra forskellige børnehaver og med forskellige identiteter, derfor har vi valgt at have aktiviteter på tværs, i mindre grupper, for at skabe en fælles identitet. Fx navnesang til samlinger og fælles daglige rutiner i andre tidspunkter, de demokratiske læreprocesser fx at vente på tur, række hånden op, osv.

For at skabe de bedste og tryggeste rammer for nye børns overgang fra børnehave til fritidsinstitution/skole gør vi følgende:

- I perioden fra d.1. maj til børnene starter i skole bruger vi meget tid på at lære børnene nogle rutiner, så det er genkendeligt, når de starter i skolen.
- Børnehaverne inviteres på fritidshjemmet inden børnene starter.
- Samtidig bruger vi perioden fra maj-august til at observere børnene, så vi kan være lærerne behjælpelige, når børnene starter i skole. Vi er særligt opmærksomme på børnenes relationer

mellem hinanden. Og bruger også tiden fra maj-august til at styrke relationerne børnene imellem.

- Børnene øver og synger sange som de kender fra børnehaven til morgensamlinger på fritidshjemmet (kanon).
- Fritidshjemmet og børnehaverne laver en fælles legedag hvor børnene optræder med de sange de har øvet på.
- Inklusionspædagog fra skolen besøger fritidsinstitution med henblik på at kigge på børn som er særlig udfordret, så man kan hjælpe dem så hurtigt som muligt
- Der arrangeres åbent hus-arrangementer før børnene starter på fritidshjemmet.
- Børnehaverne bruger fritidshjemmets lokaler om formiddagen og på den måde gøres fysiske rammer genkendelige når børnene starter i fritidshjemmet.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Ved besøg af bondegård, nærliggende legepladser og plejehjem.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Børnehuset Lygtemagerstien vægter vi den anerkendende tilgang til barnet, forældre samt kollegaer. Vi har et miljø og en hverdag med tryghed, omsorg og nærvær som er en forudsætning for børns udvikling.

Vi har indrettet huset så børnene har mulighed for fordybelse i små grupper uden for mange forstyrrelser. Huset er indrettet i børnehøjde, så børnene selv kan tilgå det legetøj de ønsker at lege med. F.eks. er væggene dekoreret med aktivitetstavler i vuggestuen og i børnehaven er der spejle og landkort. Stuerne er lyse og har egen adgang til legepladsen. I vuggestuen hænges der billeder op af børnene i garderoben så børnene får et tilhørsforhold til stedet. I børnehaven bruger vi børnenes egne produkter til at udsmykke stuerne samt legepladsen.

Legepladsen er også indrettet med små legezoner, så der er mulighed for fordybelse samt mulighed for motorisk udfoldelse.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidig personlig udvikling?

I Børnehuset Lygtemagerstien arbejder vi med, at alle børn medinddrages og vi får inddraget børnenes perspektiver og oplevelser i dagligdagen og gennem legen. Det er vigtigt, at vi som voksne møder barnet nærværende, omsorgsfulde, lydhøre og anerkendende, så barnet får en opfattelse af at være værdsat og accepteret. Vi ser en stor vigtighed i hverdagens rutiner, da børnene via rutinerne får ro til læring.

De små overgange i dagligdagen er en meget lærerig proces for børnene. Det kan blandt andet være overgangen fra legeplads til frokost.

Eksempel:

De 0-2-årige guides af den voksne i at tage overtøjet af, så barnet får en oplevelse af at være en aktiv deltager. Dette styrker barnets selvværd og udvikler tillid til eget potentiale.

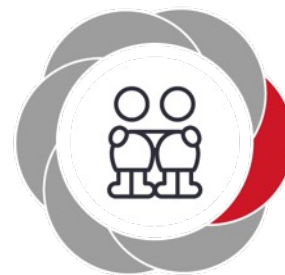
For de 3-6-årige støtter den voksne børnene imellem til at hjælpe hinanden, så børnene får en følelse af et fællesskab og relationer udvikles indbyrdes.

Vi giver plads til legen i vores hverdag. Vi mener, at børnene gennem legen udvikler sig og tilegner sig viden og færdigheder om sig selv og sine omgivelser. De får skabt venskaber på tværs af alder, køn, sociale og kulturelle baggrunde og tilegner sig sociale kompetencer. Ved at arbejde i små grupper omkring 1 voksen gives der plads til det enkelte barn. Det understøtter tilknytningen til den voksne samt relationen børnene imellem.

F.eks et barn som er meget stille i større grupper, og kan have svært ved at deltage i lege med de andre børn kan i en mindre gruppe være tryk hvilke medføre snak og leg.

Børnene er udforskende i forhold til omgivelserne, så personalet møder børnene anerkendende og nysgerrige på børnenes forskertrang. Vi har meget fokus på indretningen i huset, og har skabt små rum i rummet, så der er plads til fordybelse uden for mange forstyrrelser, og børnene kan gå til og fra legene. Børnene bliver mere nysgerrige og eksperimenterende i deres leg. Vi har fokus på, at der på vores legeplads er plads til alle børn og hver deres behov. Derfor er der forskellige legestationer både for stille og aktive lege, som børnene selv kan gå til og fra. På legepladsen er der 1 voksen som har overblikket, så det resterende personale kan fordybe sig i legen med børnene.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

I Børnehuset Lygtemagerstien arbejder vi med barnets sociale relationer, da det er en vigtig egenskab for at kunne deltage i et fællesskab. For at børnene kan skabe sociale relationer er en tryk tilknytning til det pædagogiske personale vigtig. Det bidrager til, at barnet kan åbne sig og imødekomme andre børn i fællesskabet. Vi planlægger aktiviteter, så børn med særlige behov og børn med sproglige udfordringer inkluderes.

Eksempel:

Når de 0-2 årige starter i Børnehuset Lygtemagerstien har vi primært fokus på at skabe en tryk tilknytning mellem barnet og en voksen. Barnet har én primær voksen som tager imod barnet og opbygger en god og tryk relation. Når barnet er trykt ved den primære voksne, udvides relationen med flere børn og voksne for på denne måde, at udvikle barnets empati.

Når de 3-6 årige sidder i den daglige rundkreds benyttes der en talepind, da vi har erfaret at de stille børn taler mere da de har hele gruppens opmærksomhed. Der er fokus på børnenes forskelligheder som kultur, køn og alder som bidrager til den demokratiske dannelse.

Overgangen fra vuggestue til børnehave foregår ligeledes, så barnet får den bedst mulige start i børnehaven. Barnet er på besøg med en tryk voksen fra vuggestuen op til starten. Ligeledes arbejder vi med "kanon" dette er sange og lege som også bruges i børnehaven så der er noget genkendeligt. Så længe det lille barn har brug for en middagslur, sover barnet fortsat sammen i det samme soverum.

Vi arbejder med børnene i små grupper, da dette understøtter børns opbygning af relationer til andre børn samt relationen til det pædagogiske personale. Vi møder barnet nærværende og anerkendende, så barnet får en opfattelse af at være værdsat og accepteret. Læringsmiljøet i vores hus indrettes løbende, så børnene møder mindst mulig forstyrrelse og kan fordybe sig uden afbrydelser.

Eksempel:

Morgenmaden serveres på en stue i vuggestueafdelingen, og kl. 7.15 åbnes en stue i børnehaven og vuggestue og de børn der ikke spiser, går på disse stuer. Kl. 8 åbnes alle stuer og personalet fordeler sig hvor børnene er. Hvis børnene er i leg/fordybelse, forstyrres de ikke før planlagte aktiviteter.

Når børnene er på legepladsen, er der små legestationer så børnene her kan fordybe sig i legen. De voksne fordeler sig så der er en voksen til en gruppe børn.

Så vores udgangspunkt er anerkendende relationer barn/barn og voksen/barn har stor betydning for barnets udvikling af sociale kompetencer og empati. Ved at have fokus på børnenes ressourcer og sociale kompetencer lærer børnene også at tale pænt til hinanden, at alle ikke nødvendigvis kan være bedste venner, men at man behandler hinanden pænt alligevel, at passe på hinanden og drage omsorg for hinanden samt lytte til hinanden.

Vi som personale er rollemodeller for børnene, derfor har det også stor betydning, at de voksne kan være sociale og tale ordentligt til hinanden. Det er vigtigt: hvad vi gør og hvordan vi gør det. Hvad vi siger og hvordan vi siger det.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

I Børnehuset Lygtemagerstien arbejder vi med den sproglige udvikling som en del af alle aktiviteter i løbet af dagen. I samvær med børnene benævnes børnenes handling og når ord og handling hænger sammen, lettes forståelse og indlevelse for barnet. Det er vigtigt at træne de sproglige færdigheder, så børnene bliver sproglige aktive og derved har medindflydelse på det de deltager i. Sproget er centralt for at børnene kan løse konflikter, men ligeledes at kunne danne relationer og fastholde venskaber. Barnet mødes af lyttende og opmærksomme voksne, så barnet får mulighed for og tid til at udtrykke sig og blive forstået. Vi er opmærksomme på, at det kan tage et barn op til 10 sekunder at reagere på et spørgsmål, så vi giver dem tiden til at svare uden forstyrrelser.

Eksempel:

Når de 0-2 årige er på puslebordet bestræber det pædagogiske personale sig på, at have mindst 5 turtagninger. Det vil sige at kommunikationen mellem barn og voksen går frem og tilbage 5 gange.

For de 3-6 årige understøtter vi den sproglige udvikling ved at sætte ord på handling og følelser. Se forrige eksempel i ”Social udvikling”.

De voksne støtter barnet sprogligt med at sætte ord på barnets handlinger, at sætte ord på barnets følelser og være i dialog med barnet i børnehøjde både sprogligt og kropsligt.

F.eks. hvis et barn er ked af det fordi mor eller far er gået på arbejde, og den voksne italesætter barnets følelser. Den voksne siger "Jeg kan se du er ked af det. Vil du sidde hos mig? Mor henter dig senere".

Vores læringsmiljø er indrettet så det inviterer til dialog. For eksempel bestræber vi os på at alle legeredskaber og udsmykning er i børnehøjde.

Sproget bruges når vi synger med børnene, læser dialogisk læsning og siger rim og remser. Dette er som regel i mindre grupper, for i den lille gruppe kommer det enkelte barn lettere til orde.

Alle i Børnehuset Lygtemagerstien bestræber sig på at have en anerkende omgangstone både blandt børn og voksne.

Institutionen har 4 sprogansvarlige medarbejdere. 2 som er tilknyttet vuggestueafdelingen og 2 som er tilknyttet børnehaveafdelingen.

Nogle børn har behov for ekstra sprogstimulering. Her arbejdes i små grupper sammensat af børn med forskelligt sprogligt niveau.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Da barnet lærer med hele kroppen og alle sanser, dannes deres erfaringsgrundlag ud fra de erfaringer som de mærker med egen krop. I det pædagogiske arbejde sørger vi for at lægge grundlaget for fysisk og psykisk sundhed og vores læringsmiljø understøtter stimuleringen af deres behov, følelser, reaktioner og respekt for egen aktivitet og andres mærkes i kroppen og giver barnet mulighed for at danne en forståelse for egen person.

Rummene i institutionen er indrettet så børnene kan møde mange bevægelsesudfordringer.

Eksempel:

Vi har et legeredskab i vuggestueafdelingen hvor børnene går op ad trapper, styrker balancen og rucher ned.

I børnehaveafdelingen har vi et tumlerum som børnene selv kan gå til og fra, hvor der er diverse redskaber de kan benytte til at bygge huler, tumle, hoppe og andet. Vi bruger vores fællesrum til planlagte aktiviteter

for eksempel yoga/rytmik som vi har fælles i huset en gang om ugen, og spontane aktiviteter hvor den voksne griber situationen.

Hver dag året rundt bruger vi vores legeplads, hvor børnene oplever hvordan vejret skifter. Her klatre, kravler, løber, spilles bold, cykler, gynger osv. Desuden har vi et lille "skovområde" hvor vi kan se årstiderne der skifter på træerne. Her tager børnene de første skridt på en ujævn flade og de større børn kan kravle i træerne.

Vi flytter de pædagogiske aktiviteter udendørs, så børnene har mulighed for at udvikle deres finmotorik ved at klippe, lave puslespil og lege med dublo.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

I Børnehuset Lygtemagerstien mener vi, at det er vigtigt for børn at være ude i al slags vejr, så de får kendskab til diverse vejrfænomener samt hvad de forskellige årstider byder på, regn, sne, sol, blæst osv. Ligeledes får de en ide om hvilken påklædning der er hensigtsmæssig. Vi lærer børnene at værne om og vise respekt for naturen f.eks. vi rydder op efter os selv og knækker ikke unødigt grene. Vi snakker med børnene om at man bliver våd i regnvejr, sveder i solskin, bader i soppebassin om sommeren, bladene på træerne er grønne om sommeren og brune om efteråret og væk om vinteren. Vi behandler alle dyr med forsigtighed. Vi er nabo til en lille bondegård, som vi besøger. Her klapper børnene dyrene og rider hestevogn. Vi er i et projekt ”jord til mund” i samarbejde med Københavns Kommune. Vi har højbede med grøntsager og blomster, som børnene selv har lavet og passer.

Vores legeplads er indrettet, så den begyndende matematiske opmærksomhed styrkes. F.eks. gynger vi frem og tilbage, vi løber op ad bakken og ned ad bakken, vi kravler op og vi kravler ned, vi italesætter former og antal ”Se hvor mange runde bolde der er”.

Vi laver forskellige aktiviteter som underbygger børnenes undersøgende tilgang til livet.

Eksempel:

De 0-2 årige kan gennem en aktivitet med vand og kartoffelmel undersøge hvordan processen ændres når de får massen op i hånden som er hård og derefter smelter den og bliver en flydende masse.

Når de 3-6 årige skal hjælpe med at vande blomster og oplever de at vandkanden uden vand er meget let og med vand meget tung.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

I Børnehuset Lygtemagerstien tilegner børnene sig en kulturel forståelse. Vi tilbyder en bred vifte af kulturelle oplevelser og udtryksformer. For eksempel tager vi hvert vinter ind og ser juleteater med alle børn i børnehaveafdelingen og de store børn i vuggestueafdelingen. Vi arbejder med et demokratisk børnesyn det

vil sige, at alle børn skal ses og høres hver dag. Vi lærer børnene i rundkredsen at lytte til hinanden og respektere hinandens fortællinger. Da huset rummer mange forskellige kulturer, har vi et stort verdenskort, så alle børn kan tegne og fortælle.

Eksempel:

Vi synger med de 0-2 årige ved en skabsvæg som er udsmykket med 3 børnesange hvor der både er tekst og billeder på. Her kan børnene visualisere det som der synges om i sangen.

De 3-6 årige bliver ofte inviteret hjem til fødselsdag, hvor de får indblik i de forskellige kulturer.

Her kan de opleve at man spiser noget andet mad, der dufter anderledes og hjemmet er indrettet anderledes.

Børnehuset Lygtemagerstien er også forældrenes hus. Vi ser, at et godt og nært forældresamarbejde skaber den bedste hverdag for barnet. Ifølge forældrerådet er et trygt samarbejde at aflevere til en kendt voksen og vide hvilke voksne der er tilknyttet huset.

Forældre tilbydes en 3 mdr. samtale når barnet starter, ligeledes ved overgangen til børnehaveafdelingen.

Når barnet når skolegruppen i starte og inden barnet går ud af børnehaven.

Der er et tæt samarbejde til forældrerådet. Vi holder sommerfest, julefest, forældremøder og ud over det er forældrene altid velkomne til at være i institutionen, få et møde med personalet eller blot ringe og hører til deres barn.

Huset rummer et aktivitetsrum hvor børnene har mulighed for at male, klippe, klistre osv. En gang om året holder børnene fernisering hvor de udstiller hjemmelavede værker.

I Børnehuset Lygtemagerstien har vi mange traditioner. Ud over højtiderne har vi årligt en indianerfest, blomsterfest for bedsteforældre, sommerfest osv.

Vi har "kanon" som er sange, historier, rim og remser. Vi bruger dem til overgangen mellem vuggestue og børnehave og børnehave til fritidshjem og skole. På den måde hjælper vi barnet til en tryggere overgang, da de har noget genkendeligt med sig.

Vi har en kultur som er præget af åbenhed, tolerance og anerkendelse med plads til alle børn, personale og forældre, hvor der tages hensyn til alles forskellighed og forudsætninger.

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I klynge E arbejder vi med en mangfoldighed af pædagogisk dokumentation for at styrke **evalueringsskulturren**. Vi er optaget af, at vores evalueringsskulturrarbejde tager udgangspunkt i det enkelte barns læring og udvikling samt hvordan denne læring og udvikling kan evalueres i sammenhæng med læringsmiljøet. På stuemøder og P-møder prioriteres denne evaluering, så vi sikrer etableringen af et fagligt rum til analyse og refleksion. F.eks. gennem praksisfortællinger. Vi arbejder målrettet for, at vores evalueringer får fremadrettet

betydning for vores pædagogiske dagligdag. Det fremadrettede perspektiv prioriteres for at skabe en evalueringskultur der for den enkelte medarbejder fremstår meningsfuld. Gennem fx brug af aktionslæring tilstræber vi en evalueringskultur der er undersøgende og eksperimenterende. Det er vores ambition at udvikle et årshjul til understøttelse af den systematiske evalueringskultur. Et af de systematiske redskaber, som vi allerede benytter med succes, er SMTTE-modellen. Med SMTTE-modellen sikrer vi blandt andet en systematik i arbejdet med voksen-initierede aktiviteter, men den benyttes fx også i et udviklingsprojekt med fokus på udvikling af legepladskulturen.

I Børnehuset Lygtemagerstien følger vi ovenstående evalueringskultur.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Lederen og fagligfyrtårne sørger for, at læreplanen evalueres 4 gange om året på personalemøder.